

PRZEGLĄD CZASOPISM

Liturgia Sacra 23 (2017), nr 2, s. 569–575

DOI: 10.25167/LitS/23(2017)2/569–575

EPHEMERIDES LITURGICAE 131 (2017), NR 1

Pierwszy numer periodyku „Ephemerides Liturgice” z 2017 r. zawiera cztery artykuły, jedną bibliografię twórczości i cztery recenzje książek.

Philippe Beitia w artykule *Les fêtes des saints martyrs de la fin du pontificat d’Urban VIII à la fin du XIXe siècles*, s. 3–40 („Święta świętych męczenników od końca pontyfikatu Urbana VIII do końca XIX wieku”) przedstawia historię wprowadzenia nowych męczenników do kalendarza powszechnego przez poszczególnych papieży z ukazanego w tytule okresu. Polskiego czytelnika zainteresują zapewne święci związani z chrześcijaństwem w naszym kraju. Są nimi: św. Wacław, wpisany do kalendarza całego Kościoła na dzień 28 września przez papieża Benedykta XIII w 1728 r., i św. Jozafat Kuncewicz, którego wspomnienie wyznaczył na dzień 14 listopada papież Leon XIII w 1882 r. W podsumowaniu autor podaje motywacje rozszerzenia kultu nowych świętych związane z kontrreformacją w XVII w., duchem misyjnym w XVIII w. i dążeniem do jedności z Kościołami wschodnimi w XIX w.

Emanuele Borsotti ze wspólnoty monastycznej w Bose (Włochy) zajmuje się odnowionymi obrzędami pogrzebu w francuskojęzycznych księgach liturgicznych w artykule pt. *Mourir pour vivre. Quelques harmoniques entre la liturgie de l’initiation chrétiennes et celle des obsèques*, s. 41–79 („Umrzeć aby żyć. Kilka podobieństw między liturgią inicjacji chrześcijańskiej a liturgią pogrzebu”). Autor pokazuje, jak francuskie rytuały pogrzebowe odpowiedziały na wezwanie soborowej Konstytucji o liturgii, która stwierdza, że „obrzędy pogrzebowe powinny wyrazić w jaśniejszy sposób paschalny charakter śmierci chrześcijanina” (KL 81). W analizowanych euchologiach i innych elementach celebracji pogrzebu odnajduje obecność tematyki chrzcielnej — centralne miejsce zajmuje w nich, podobnie jak we

chrzcie, misterium paschalne Chrystusa, w które włączony zostaje chrześcijanin. Wydarzenie chrztu — inicjacji do życia Bożego zostaje związane z celebracją naszego paschalnego przejścia przez śmierć. W ten sposób pogrzeb chrześcijanina staje się jego drugą inicjacją — inicjacją do życia wiecznego.

Dwóch koptyjskich autorów, Youhanna Nessim Youseff i Sameh Farouk Soliman, prezentuje krytyczne wydanie hymnu o św. Janie Chrzcicielu z manuskryptu *British Museum OR 5465* w artykule *A Copto-Greek Hymn for John the Baptist*, s. 80–91 („Koptyjsko-grecki hymn o św. Janie Chrzcicielu”). Krótkie studium wpisuje się w badania kultu św. Jana Chrzciciela na terenie Egiptu. Autorzy przypominają wyniki tych badań dotyczących Dolnego Egiptu, kierując swoje zainteresowanie na Górny Egipt, którego tradycje liturgiczne nie mają dotąd wystarczających opracowań. Oferują dokładny opis manuskryptu oraz pozwalają nam zapoznać się z tekstem hymnu o Janie Chrzcicielu, który podany jest w omawianym źródle w dwóch wersjach: koptyjskiej i greckiej. Autorzy dokonują niezbędnych korekt języka greckiego i tłumaczą hymn na język angielski.

Kolejny artykuł numeru to wspomnienie o zmarłym 16 stycznia 2017 r. benedyktyńskim opacie Quarr w Anglii, C. Johnsonie, autorstwa Anthony Warda — *A memoir: Abbot Cuthbert Johnson O.S.B. (1946–2017)*, s. 92–104 („Wspomnienie: Opat Cuthbert Johnson OSB, 1946–2017”). Ward prezentuje nam życie i twórczość wybitnego angielskiego liturgisty — początki życia monastycznego, zainteresowania i studia specjalistyczne, służbę w Kurii Rzymskiej i wreszcie zasługi dla swojego rodzimego klasztoru w charakterze opata. Powyższy artykuł ma swoją kontynuację w obszernej bibliografii naukowego dorobku C. Johnsona, którą zebrał Anthony Ward — *Abbot Cuthbert Johnson O.S.B. (1946–2017) A Bibliography of his Publications*, s. 105–120. Obejmuje ona wszystkie publikacje C. Johnsona od 1973 aż do 2016 r. (razem 164 pozycje).

Numer tradycyjnie zamykają recenzje kilku książek (s. 123–128). Są to następujące tytuły: E.G. Cullman, *The Story of the Liturgy in Ireland*, Dublin 2010, 128 ss.; L. Khevsuriani, M. Kavtaria, T. Tserdadze, S. Verhelst (red.), *Liturgia Ibero-Graeca Sancti Iacobi: Editio, translation, retroversio, comentarii. The Old Georgian Version of the Liturgy of Saint James published by L. Khevsuriani, M. Kavtaria, T. Tserdadze, S. Verhelst. La liturgie de Saint Jacques, Rétroversion grecques et commentaries par Stéphane Verhelst* (Jerusalem Theologisches Forum 17), Aschendorff 2004, 456 ss.; A.M. Navarro Lecanda, *Tiempo para Dios. La teología del Año litúrgico de Benedicto XVI (2005–2008)* (Victoriensia 82), Vitoria – Gasteiz 2009, 445 ss.; Louis Van Tongeren, Marcel Barnard, Paul Post, Gerard Rouwhorst (red.), *Patterns and Persons: A Historiography of Liturgical Studies in the Netherlands in the Twentieth Century* (Liturgia Condenda 25), Massachusetts 2010, VIII + 500 ss.